

bejderne. Naar jeg altsaa tænkte over det sociale Spørgsmaal, var jeg a tid klar over, at det maatte være Arbejderklassens Ophjælpelse, der maatte være Opgaven.

Arbejderne komme nu til Staten og paakalde dens Hjælp, men saa har man manglehaande Indvendinger at gøre. Den sidste ærede Taler dvælede ved, at vi havde fremsat to Lovforslag, hvoraf det ene, saaledes forstod jeg ham, skulde skabe Arbejdsløshed, det andet skulde afhjælpe Arbejdsløsheden. Det tror jeg, er en ganske fejlagtig Opfattelse, der dér er kommen til Orde. Det er ikke blevet slaaet fast nogen Sinde i Verden, at man med en lang Arbejdstid har produceret mest, og at der derved tjenes mest, det er snarest slaaet fast, at man med en rimelig begrænset Arbejdstid har naaet en højere Løn og i det hele bedre Forhold for Arbejderne. Argumentet var saaledes ikke overbevisende. Dernæst forekom det mig, at de Udtalelser, det ærede Medlem fremsatte, noget lignede Højres Argumenter fra gamle Dage. Jeg har læst i Højres Presse mange Gange, at naar Arbejderne drage til Kjøbenhavn, var det f. Eks. for at komme i Tivoli om Sommeren og paa Samaritanerne om Vinteren. Der var Fornøjelser nok og Hjælp nok at finde i Kjøbenhavn. For Nøden om Vinteren har man Velgørenheden. Aa nej, det maa vistnok være ganske andre Aarsager, der drive Landarbejderen til Byen. Under alle Omstændigheder: det at anklage Arbejderklassen eller Arbejdernes politiske Repræsentanter, Socialdemokratiet, for, at det er det, som bevæger Arbejderne til at vandre til Byen, turde være noget ganske forkert. Man kunde snarere vende det om og sige, at naar Landarbejderne drage bort fra deres hjemlige Egne, er det fordi Arbejdsforholdene der ikke tiltale dem, det er i Livets store Lotteri at søge efter et bedre Nummer, og det vilde ikke være en Anklage mod Arbejderklassen, men snarere en Anklage mod nogle af deres Arbejdsgivere. Det skal jeg imidlertid lade staa hen, fordi det ogsaa er bevisligt, at man paa Landet taler om et Tryk, og man kan diskutere om, i hvor høj Grad Trykket omfatter baade den ene og den anden Part. Men jeg vil her hævde, at naar der

er mange Betæneligheder, hver Gang Arbejderne komme til Staten, synes der at være meget faa Betæneligheder, naar andre Klasser komme til Staten. Jeg kan tænke mig en Lovgivning, dikteret af et Kapitalistflertal, jeg kan tænke mig en Lovgivning, dikteret af Adel og Præster i Forening, og jeg kan tænke mig en Lovgivning, dikteret af Agrarinteresser. Jeg tror, at i alle disse Tilfælde vil man være meget lidet bange for at yde Tilskud fra Staten. Hvorfor? Fordi det bekræfter sig, — det er sagt Hundreder og atter Hundreder af Gange af Socialdemokraterne, ogsaa i dette Ting, naar vi have behandlet Finansloven — at vi leve i en Klassestat, hvor Klasseinteresser bestemme Lovgivningen. At vi ogsaa i dette Øjeblik til Trods for, at vi have faaet en Venstregering, befinde os i Klasselovgivningens Tegn, tror jeg at turde sige uden at krænke det ærede Flertal i denne Sal. Er Undseelsen altsaa ringe hos de Klasser, der sidde ved Magten, ved Spørgsmaalet om at tage for sig af Statskassen, naar de selv skulle have noget, har man til Arbejderne meget hyppigt Formaning om at vise Sparsommelighed og fornuftig Levevis, Opsparing til gamle Dage, og hvad øvrigt nævnes kan: Selvhjælpsprincippet, med andre Ord, sat i System. Det minder mig om Billedet af Baron Münchhausen, som søger at trække sig selv op af Sumpen ved at hale sig i Haartoppen. Sikkert er det, at Arbejdernes Livsvilkaar i mange Tilfælde ere saaledes, at man ikke uden bidende Ironi kan tale om Selvhjælp. Jeg for mit Vedkommende er ganske overordentlig villig til at erkende, at den bedste Samfundstilstand vilde være den, at ingen behøvede at komme til Staten for at bede om Hjælp, at enhver kunde klare sig selv, saa man havde fri Mænd arbejdende paa egen fri Jord, eller Produktionen ordnet saaledes, at Industriarbejdet ikke var Lønslaveri og Kamp, men saaledes er det desværre ikke, og saa længe Arbejderne uden egen Skyld lide under de bestaaende Forhold, bliver Talen om Selvhjælp Ironi, og saa længe Talen om Statshjælp et berettiget Krav.

Jeg har for Skik at tro det bedste om mine Medmennesker, og jeg tror ogsaa det bedste om de Folk, der staa uden for mit